

2 Zdravlje ispred rokova
Unaprijediti sigurnost
za zdravlje

3 Prijevremeno penzionsanje
građevinaca Veliki uspjeh
građevinskih radnika

4 Solidarno za bolju
budućnost Svi
za ekosocijalne
promjene

Broj 5 | Septembar 2023 | Srpski / Hrvatski / Bosanski

Dodatak «work» novinama | Redakcija T +41 31 350 21 11, F +41 31 350 22 11 | info@unia.ch | www.unia.ch

Parlament ostaje pri restriktivnom Zakonu o dobijanju državljanstva

Sada je potrebna debata u društvu



Demokratska inicijativa - za savremena građanska prava

Uloženi su brojni prigovori u cilju revizije građanskog prava. Građanska većina je odbila svaki od njih, samo su SP, Zeleni i Zeleni liberali bili za. Državni savjet ne želi da ukloni prepreke. Time inicijativa za dobijanje državljanstva koju je pokrenulo udruženje Četiri četvrtine još više dobija na značaju. Potrebno je 100 000 potpisa, nakon čega će i narod moći da glasa

Emine Sarić

U uložnim prigovorima traže se olakšice prilikom dobijanja državljanstva: stranci i dalje moraju da žive u Švajcarskoj deset godina kako bi stekli uslov za dobijanje švajcarskog pasoša. Zahtjev Zelenih liberala koji predlaže skraćivanje tog roka na sedam godina odbijen je sa 107 prema 83 glasa, jedan je bio uzdržan. Zatim je predloženo da se u određenim opštinama predugačak period stanovanja smanji na jednu do tri godine. To je odbijeno sa 102 glasa, 89 je bilo za, a jedan uzdržan. Kantoni su danas u obavezi da predvide minimalan period stanovanja od najmanje dvije do najviše pet godina. Uz to je još uvijek predviđena mogućnost da članovi opštinske skupštine s pravom glasa odlučuju o zahtjevu za dobijanje državljanstva. Katja Christ (GLP/BS) predložila je da odluka o tome pripadne parlamentu, izvršnoj vlasti, institucionalnoj komisiji, ili nekom sličnom tijelu. Državni savjet je taj predlog odbio sa 104 glasa protiv, 87 za, i jednim suzdržanim.

Bez izuzetka za djecu

Pored svega toga, ni prepreke u procesu dobijanja državljanstva za djecu stranaca neće biti smanjene,

jer je to odlučeno sa 105 glasova protiv, a 85 za. To znači da će i djeca koja već godinama idu u školu morati da polažu test za dobijanje državljanstva.

Preduslovi pooštreni 2018. godine

2018. godine je revidiran Zakon o građanskom pravu. S jedne strane je skraćen minimalni period boravka, i to sa 12 na 10 godina. S druge strane su pooštreni preduslovi. Privremeno primljene osobe se sada više ne mogu prijavljivati. Uz to dobijanje državljanstva dolazi u obzir samo za one koji jedan od zvaničnih jezika i pismeno i usmeno imaju nivo B1, dakle samo za one koji bi se jezički snašli u gotovo svim svakodnevnim situacijama. Više se ne smiju prijavljivati ni oni koji primaju socijalnu pomoć. Pored toga, kantoni imaju pravo da uvedu dodatne preduslove i pooštire one koje predviđa država. U kantonima Argau i Bern državljanstvo mogu dobiti samo oni koji najmanje 10 godina nisu dobijali socijalnu pomoć, a u kantonu Turgau kandidati moraju znati njemački na nivou B2, a ne na nivou B1 kako to predviđa švajcarski zakon. Dakle ne samo da moraju biti u stanju da se jezički snađu u svakodnev-

nom životu, već moraju umjeti i da spontano iskažu svoje mišljenje. Trenutni zakon je nedemokratski jer četvrtini stanovništva Švajcarske uskraćuje politička prava. Studija Univerziteta u Lucernu iz 2016. godine pokazala je da je Švajcarska na spisku od preko 20 evropskih država zauzela posljednje mjesto. Samo je Kipar bio lošiji.

Inicijativa za demokratiju

Inicijativa «Za moderno građansko pravo (Inicijativa o demokratiji)» želi da promijeni trenutnu situaciju, da olakša dobijanje švajcarskog pasoša time što će se vrednovati samo kriterijumi koji se mogu objektivno izmjeriti. Pet godina legalnog boravka i osnovno poznavanje jezika trebalo bi da budu dovoljni, kao i to da osoba nije teže kažnjavana.

Komitet inicijative se svakodnevno okuplja na ulici i raznim događajima, kako bi sakupio 100 000 potpisa. Na taj način ćemo dobiti šansu da ispravimo strog i restriktivan proces dobijanja državljanstva.

Editorijal



20 godina od uvođenja ranog penzionisanja zahvaljujući borbi!

Dan za danom rade napolju. Po vrućini, kiši, zimi ili vjetru. Građevinski radnici imaju pretežno posao. Prije su to pretežno bili sezonski radnici, a danas skoro 80% njih čine migranti koji svoje zdravlje stavljaju na kocku zarad izgradnje naše države. Prije 20 godina su rekli: 40 godina je dovoljno, i uspješno su se izborili za penziju sa 60 godina. Već 20 godina – tačnije rečeno od jula 2003. godine – građevinski radnici mogu da se penzionišu sa 60 godina, što im garantuje kolektivni ugovor.

Albino da Silva pripada ovoj grupi koja je cijeli život provela na gradilištu. Poslije 55. je postalo teško, rekao je u intervjuu (strana 3). «Želite da budete snažni, ali tijelo ne može više da izdrži toliko dugo.» Borba radnika za penziju sa 60 godina bila je teška, ali veoma važna. Blokada tunela Baregg je bila vrhunac borbe od koje danas koristi ima preko 26 000 građevinskih radnika.

Kao sekretar sindikata znam da ove istrajne borbe i radujem se njihovom uspjehu i tome što su se izborili za pet kvalitetnih godina života. Mnogi građevinski radnici danas slave svoj 60. rođendan i odlazak u penziju. Jedan od njih je i Khemshir Zenuni. Proslavu su u tajnosti organizovala njegova djeca. Prijatelji, kolege i članovi porodice slavili su s njim. Pošto je veoma aktivan na Fejsbuku, mogao sam da vidim kako uživa u svom slobodnom vremenu sa porodicom, putovanjima s prijateljima, kao i na slikama sa svojim unucima. Složio bi se sa svojim kolegom da Silvom koji kaže: «Najbolje što mi se moglo desiti je to da imam vremena za svoju unučad i da ih gledam kako odrastaju.»

Hilmi Gashi

Kratke vijesti

Svako četvrto radno mjesto štetno po zdravlje

Skoro četvrtina svih zaposlenih u Švajcarskoj je prilikom rada bezbjednosno ili zdravstveno ugrožena. Švajcarska je po pitanju tempa rada i pritiska rokovima prvak Evrope. U brojnim branšama čije zaposlene zastupa Unia, ne samo da je rad fizički izuzetno naporan, nego je i radno vrijeme izuzetno opterećujuće. To je posebno slučaj u građevini, ugostiteljstvu, branši njege i logistici. Krajnje je vrijeme da se načini korak naprijed u prevenciji ovolikog opterećenja. Što se radnog vremena tiče, kraći radni dani i sedmice neophodni su i iz perspektive zdravlja. Poslodavci imaju odgovornost da omoguće bezbjedna radna mjesta koja nisu štetna po zdravlje. Pritom je centralni faktor učestvovanje zaposlenih, kako je to i propisano Zakonom o učestvovanju u pitanjima zdravstvene zaštite. Ipak, studija pokazuje da trećina zaposlenih nema pravo učestvovanja. Unia traži od preduzeća da doslijedno konsultuje svoje zaposlene kada je riječ o zdravstvenoj zaštiti i da usliši njihove molbe.

Osoblje korporacije Archroma izborilo se za dostojanstvene otpremnine

U martu je Archroma preuzela tekstilno odjeljenje korporacije Huntsman. Iza korporacije Archroma stoji američka investiciona kompanija SK Capital. Zatim je Archroma početkom juna objavila da će u proljeće 2024. zatvoriti ogranak u Bazelu i premjestiti je u Aziju. Time je pogođeno oko 45 zaposlenih koji u Bazelu istražuju i razvijaju nova sredstva za bojenje. Najveći dio njih u ovoj kompaniji radi preko deset godina, veliki dio čak i preko 30. Ovaj ogranak je globalni centar od velikog značaja koji podržava proizvodne pogone i mušterije širom svijeta. Koncern je odbio da izradi socijalni plan i htio je da svojim višegodišnjim zaposlenima da otpremninu u iznosu od jedne do tri mjesečne plate. Oko 45 kolega pogođenih tom odlukom se hrabro, odlučno i solidarno borilo protiv te odluke koncerna. I to uspješno: koncern je sada odobrio drastično veće otpremnine, kao i socijalne mjere.

Skandal sa dumpingom plata u Gogeru: politika mora da reaguje!

Kurt Goger iz kompanije Goger-Swiss AG odgovoran je za najveći skandal sa dumpingom u Švajcarskoj. Goger je zaposlene prevario za čak deset miliona franaka. Unia, koja je pokrenula ovaj slučaj još 2015. godine, otkrila je prevaru i informisala nadležne institucije. Međutim, odgovorni građevinski preduzetnici i institucije slučaj su praktično ignorisali. U međuvremenu se Goger od švajcarskih vlasti sakrio u Austriji. Ovaj postupak pokazuje koliko besramno građevinski preduzetnici odnosno određene firme iskorišćavaju rupe u trenutnom sistemu. Deblji kraj naravno izvlače radnici i firme koje se drže važećih odredbi o minimalnoj zaradi. Švajcarskoj nije potrebna lošija nego bolja zaštita plata, a potrebno je i da država omogući više resursa, kao i odlučno procesuiranje privrednog kriminala i trgovine ljudima.

Skoro 17% kontrola otkrilo dumping

Izvršni organi su 2022. u okviru pratećih mjera (FlaM) kontrolisali plate i uslove rada 165 845 osoba u 37 134 preduzeća, saopštio je u utorak Državni sekretarijat za privredu (Seco). Kvota kršenja propisa u branšama sa opšteobavezujućim kolektivnim ugovorima u poređenju sa prethodnom godinom pala je sa 21% na 17%. Međutim kantonalne tripartitne komisije (TPK) su kod podizvođačkih firmi u branšama bez obaveznih minimalaca zabilježili povećanje pre niskih plata sa 13% na 16%. Kontrole rada na crno za rezultat su imale 13 147 sumnjivih slučajeva. U 3044 slučaja, specijalne institucije su kantonalnim kontrolnim organima prijavile sankcije i slične mjere. (saw/sda)

Toplotni talas na gradilištima

Potpiši peticiju: zdravlje preče od rokova!

Ponovo je veoma toplo i temperature se penju iznad 30 stepeni. Radnici zahtijevaju da se njihova prava poštuju. Zajedno sa Unijom pokrenuli su peticiju koja se obraća preduzećima, građevinskim preduzetnicima i političarima sa svojim zahtjevima

Marie Saulnier Bloch

Činjenica je da se gradi sve brže sa sve manje osoblja. Pritisak zbog rokova je sve veći, tako da se radi i po ekstremnoj vrućini, a često se ne pridržava sigurnosnih propisa. Rizik od nesreće raste: zdravlje radnika je ugroženo. Prema podacima fonda Suva, rizik od nesreće na gradilištu u danima kada je preko 30 stepeni raste za dobrih sedam posto. Svake godine skoro 1000 zaposlenih oboli od raka kože zbog posla. Na to treba dodati i brojna dehidriranja i sunčanice.

Neophodne mjere

Radnici više nisu voljni da žrtvuju svoje zdravlje i bezbjednost zbog sve većeg pri-

tiska. Kada je situacija opasna, rad se mora obustaviti. Ukoliko se to ne učini i zahtjevi radnika se ne poštuju, Unia će intervenirati na gradilištu. Za zaštitu radnika potrebne su četiri mjere. Prva je ozbiljno shvatanje državnog okvirnog ugovora za branšu (LMV): ukoliko je zdravlje ugroženo, rad po lošem vremenu ili tokom toplotnih talasa mora se reorganizovati ili obustaviti. Kao drugo, mora se obavezno pridržavati SIA-norma 118! Ukoliko se rad zbog lošeg vremena ili vrućine obustavi, građevinske firme moraju da prilagode termine. Ne smije se izricati novčana kazna. Pored toga, radnicima se ne smiju brisati prekovremeni sati dok osiguranje u

slučaju lošeg vremena ne isplati novac, a dva dana rada tokom toplotnih talasa moraju se skratiti. Najzad, u zakon se moraju uvesti jasni kriterijumi za obustavu rada po lošem vremenu i vrućini.

Peticija za promjene

Potpiši ovu peticiju i podijeli je sa svima. Tako ćemo na jesen moći da predamo mnogo potpisa. Peticiju ćete pronaći ovdje: www.unia.ch/de/kampagnen/bau-schlechtwetter-und-hitze



Neophodne mjere zaštite od vrućina na gradilištima

Opsti kolektivni ugovori

Pregovori o kolektivnim ugovorima

Plate u ugostiteljstvu rastu. Izvojevana je pobjeda protiv pogoršanja radnog vremena, a GAV (kolektivni ugovor) je produžen na još pet godina.

Hilmi Gashi

Ugostiteljstvo: Minimalci u ugostiteljstvu biće u porastu i 2024. godine. Unia je sa ugovornim partnerima za državni okvirni ugovor za branšu ugostiteljstva (L-GAV) ispregovarala izjednačenje minimalnih plata s poskupljenjem. Uz to će plate imati realni porast od pet franaka mjesečno.

Unia zahtijeva povećanje efektivnih plata u preduzećima

Nažalost, efektivne plate (plate veće od minimalca) u ugostiteljstvu nisu se dobro razvijale u proteklih nekoliko godina. To je dovelo do toga da mnogi napuštaju ovu branšu i odlaze u druge u kojima su plate bolje, a radno vrijeme manje naporno. Unia od ugostiteljskih preduzeća zahtijeva da i efektivne plate dobiju isto izjednačenje s poskupljenjem kao što je to bio slučaj za minimalce



Povećanje minimalca za sve

u posljednje dvije godine, dakle najmanje 6%. Paralelno sa pregovorima o platama ugovorni partneri su se usaglasili da Saveznom vijeću podnesu zahtjev za produženje obaveznog važenja L-GAV-a do kraja 2024. godine. Na taj način bi L-GAV nastavio da bude opštevažeći i obavezujući za sve zaposlene u ugostiteljstvu i hotelijerstvu.

Mašinska i metalurška industrija: Završeni su pregovori o novom kolektivnom ugovoru u mašinskoj, elektronskoj i metalurškoj industriji (GAV MEM). Naša delegacija uspjela je da se izbori protiv produženja radnog vremena. Međutim, nalažost nije bilo slaganja po pitanju poboljšanja koje bi branšu učinila atraktivnijom za zaposlene. Organizacije zaposlenih pravovremeno su predstavile detaljan spisak zahtjeva kako bi se poboljšali uslovi rada i izborilo protiv manjka stručne snage u branši. Tokom cijelog trajanja pregovora, savez poslodavaca ASM/Swissmem odbijao je da suštinski pregovara o konkretnim poboljšanjima za zaposlene. Još je gore to što poslodavci žele da produže sedmično radno vrijeme na 42 sata, što bi značilo ogroman korak nazad u 80-e godine. Četrdesetosatna radna sedmica uvedena je u MEM-industriji već 1998. godine. To se za zaposlene i njihove organizacije uopšte nije dovelo do piranije. Uz to je ASM/Swissmem tražio pogoršanje prava zaposlenih na konsultacije-zastupanje prilikom masovnih otpuštanja i restrukturiranja. Uprkos zaoštavanju odnosa, ugovorne strane su se složile oko obnavljanja postojećeg kolektivnog ugovora za MEM-industriju na još pet godina, do juna 2028. godine. GAV MEM sadrži važne vrijednosti poput automatskog prilagođavanja plata poskupljenjima, radnu sedmicu od 40 sati, najmanje pet sedmica odmora, 13. platu, kao i pravo na učestvovanje za komisiju sastavljenu od zaposlenih.

Simpozijum:

Trgovina ljudima u cilju izrabljivanja radnika

Trgovci ljudima nameću radnicima izrabljivanje, u smislu što im prijete ili vrše fizičku ili psihičku prisilu. Kako bolje i brže prepoznati ovakve situacije i spriječiti ih na vrijeme? Unia izvlači pouke iz prakse i predstavlja odgovore na to pitanje u svojoj novoj brošuri koja je povodom simpozijuma predstavljena u okviru sedmica akcije protiv trgovine ljudima.

Nova Unijina brošura pokazuje koje su se mjere pokazale kao dobre u cilju prepoznavanja i sprječavanja trgovine ljudima. U brojnim referatima govorilo se o aktuelnim ciljevima i perspektivama (Treći nacionalni akcioni plan 2023–2027, radovi parlamentarne grupe za trgovinu ljudima, stručne organizacije koje su se priključile švajcarskoj platformi protiv trgovine ljudima, analiza izazova, kao i pravni instrumenti). U nastavku će se okrugli sto baviti ulogom sindikalnih organizacija i udruženja poslodavaca.

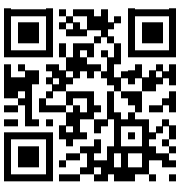
Kada: ponedjeljak, 23.10.2023, od 16h do 19.30h

Gdje: Unia, centralni sekretarijat, Bern

(simultani prijevod na njemački, francuski i italijanski)

Učešće je besplatno. Unia preuzima troškove putovanja osoba od povjerenja.

Više informacija na:
bit.ly/47EnPVd



Zaustavimo trgovinu ljudima

Izrabljivanje radnika zauzima maha - moramo kao društvo reagovati

Referendum protiv BVG 21

Više novca za manje penzije

Referendum protiv BVG 21 je predat: preko 140 000 osoba dalo je svoj potpis protiv smanjenja penzija u penzionim osiguranjima. Unia se zajedno sa mnogim drugima bori protiv pogoršanja.

Marek Wieruszewski

Zapravo bi trebalo povećati penzije iz drugog stuba osiguranja. Tako je barem obećano. I to prvenstveno ženama zbog pomjeranja starosne granice za penziju. Međutim, ono što se dogodilo jeste povećanje doprinosa, a smanjenje penzija. Iako

su doprinosi koji se odbijaju od plate porasli, buduća BVG penzija smanjiće se za 270 franaka.

Pogodene pretežno žene

Reforma bi imala negativne posljedice za osobe s niskim primanjima ili djelimičnim radnim vremenom. Dakle, prvenstveno

žene. To bi, nakon 'AHV 21', predstavljalo dodatno pogoršanje na račun žena.

Novi zakon bi u teoriji trebalo da stupi na snagu 1. januara 2025. godine. Kako bismo to spriječili, potrebno je da kažemo NE na referendumu. BVG reforma će na red za glasanje najvjerojatnije doći 3. marta 2024. godine.



Referendum kao rješenje za drugi stub penzionog osiguranja

Interview



«Najbolje što je moglo da mi se desi je da gledam kako mi unuci odrastaju»

Prije 20 godina, u julu 2003, na snagu je stupila Odreba o ranom penzionisanju u građevini (FAR). To su građevinski radnici postigli dugogodišnjom borbom i angažovanjem. Borba se isplatila: dosad je preko 26 800 građevinskih radnika imalo korist od te odredbe. Jedan od njih je i Portugalac Albino Manuel da Silva koji danas ima 62 godine. Albino je Unijin član već 34 godine. Nikada nije propustio nijedan protest građevinskih radnika. Učestvovao je na svim protestima i akcijama za FAR, pa tako i na blokadi tunela Baregg 4. novembra 2002. godine. Danas je srećan jer je i sam ranije otišao u penziju..

Albino Manuel da Silva, koliko godina ste se radili u građevini?

Skoro cijeli život. Sa 15 godina sam počeo da radim na gradilištima u Portugaliji. U Švajcarskoj sam 34 godine, sve vrijeme u istoj branši. Već 32 godine radim za istog poslodavca, firmu Marti. Tamo mi je uvijek bilo dobro, imao sam odlične šefove i mnogo dobrih kolega.

Zar nije bilo veoma naporno toliko dugo se zadržati u građevini?

Ne. Posao mi je bio zanimljiv, prija mi rad na otvorenom. Uz to se na gradilištima ima izvjesna sloboda, za razliku od, na primjer, rada u fabrici. Naravno da je to veoma težak posao. Ali možemo da pričamo sa kolegama, da se šalimo, i za vrijeme posla i za vrijeme pauza. Volim tu atmosferu, slobodu koju imamo za druženje.

Uprkos tome ste u penziju otišli već sa 60 godina.

Tako je. Znae, poslije 55. godine osjećate da ne možete više onoliko koliko ste mogli prije. Želite da budete snažni, ali tijelo više ne može da izdrži toliko dugo. Bolovi su sve češći, zdravlje slabi... Uz to je pritisak na gradilištima u posljednjih 15 godina osjetno porastao. Imamo više rokova kojih se moramo pridržavati i ima više posla. S druge strane, ima manje radnika, pa moramo više da radimo. Pritisak je veliki, kao i stres. To je loše za zdravlje, tako da raste opasnost od nesreće... Zbog toga sam sa 60 godina odlučio da odem u penziju. U mojoj firmi su željeli da duže ostanem, ali sam ja želio vrijeme za sebe i svoju porodicu dok sam još uvijek zdrav.

Da li su uslovi rada razlog zbog kog ste uvijek učestvovali u akcijama Unije?

Da, učestvovao sam na svim protestima, uvijek u prvim redovima. U firmi su me zbog toga prekoriševali, govorili da ne moram baš uvijek da budem sasvim naprijed. Ali kada je riječ o borbi za naša prava i uslove rada, nemam strpljenja da čekam, idem iz sve snage naprijed... I na radnom mjestu sam se uvijek borio za naša prava i naše zdravlje.

Učestvovali ste u blokadi tunela Baregg koja je bila od ključnog značaja za borbu za rani odlazak u penziju: blokada je omogućila pregovor o FAR-u. Kakav je to bio osjećaj učestvovati u ovoj akciji?

Fantastičan. Bili smo podijeljeni u dvije grupe, jedna je blokirala sjeverni ulaz u tunel, a druga južni. Mi, građevinski radnici, bili smo odlučni i ujedinjeni, svi su bili motivisani da učestvuju. Nismo se plašili ni bijesa vozača ni šefova i ništa nas nije moglo zaustaviti. Atmosfera među nama nam je dala polet, osjećali smo snagu jedinstva.

Sada kada ste u penziji imate više slobodnog vremena. Šta radite sa njim?

Trenutno sam na odmoru u Italiji i uživam na plaži. Neko vrijeme ću provesti i sa svojom majkom u Portugaliji. Pored toga imam i malu baštu i veoma mi prija da radim u njoj. Ali najvažnije je to što provodim mnogo vremena sa svojim unucima. Imam dvije ćerke i četvoro unučadi. Kada sam došao u Švajcarsku, moje ćerke su ostale u Portugaliji. Zbog toga sam propustio veliki dio njihovog djetinjstva, posebno malo vremena sam proveo s mladom ćerkom. To mi je veoma teško palo. Sada se često brinem o njihovoj djeci, oni mnogo vremena provode sa nama. Pomažemo kad god je to po njihovim potrebama potrebno. Najbolje što mi se moglo desiti je to da imam vremena za svoju unučad i da ih gledam kako odrastaju.

Marília Mendes

Pitanja & odgovori

Izveštaj ljekara: Može li šef zahtijevati ljekarski pregled?

Već pet sedmica sam bolestan. Šefu sam svake sedmice slao izvještaj ljekara koji potvrđuje da nisam sposoban za rad u toku naredne sedmice. Sada moj šef želi da me pregleda ljekar od povjerenja. Nedavno me je vidio kako šetam pored rijeke Are i nisam mu izgledao bolesno. Smatram to narušavanjem moje privatnosti. Može li on da traži da me pregleda nepoznat ljekar?



GORKA ISTINA: Šefovi smiju da Vas protiv Vaše volje pošalju kod doktora od povjerenja. (Slika: iStock)

Regula Dick: Da, čak i ako ta mogućnost nije eksplicitno navedena u Vašem radnom ugovoru ili u kolektivnom ugovoru: poslodavac može da traži pregled kod doktora od povjerenja, i to onda kada ima opravdane sumnje u to da li zaista niste u stanju da radite. Iako «šetnja po rijeci Are» u zavisnosti od oboljenja ne mora da znači da je osoba sposobna za rad, dovoljna je da potkrijepi sumnje Vašeg poslodavca. Kriterijumi koji određuju da li se sumnja može smatrati opravdanom nisu posebno visoki. Ukoliko odbijete da odete kod ljekara od povjerenja, poslodavac bi mogao da Vam privremeno obustavi isplatu plate, barem dok se naknadno ne dokaže da zaista niste sposobni za rad. Međutim, poslodavac je u obavezi da preuzme troškove pregleda, kao i da Vam uplati dodatak za troškove prevoza do samog ljekara.

(Work, 2.6.23)

Potvrda o radu tokom trajanja radnog odnosa: kada imam pravo na to?

Moja majka već deset godina radi u istoj firmi i želi da se profesionalno usavršava. Sada je naišla na radno mjesto koje odgovara tim potrebama. Međutim, za prijavu joj je potrebna potvrda o radu od trenutnog poslodavca. Ima li pravo na to?



BEZ RAZLOGA: Ko želi potvrdu o radu tokom trajanja radnog odnosa, ne mora šefu ili šefici da kaže zašto. (Slika: Shutterstock)

Gilles Sciboz: Zaposleni tokom radnog odnosa imaju pravo na potvrdu o radu tokom trajanja radnog odnosa u posebnim okolnostima, kao na primjer u slučaju smjene nadređenih, traženja novog posla ili promjene vlasnika. U ovim situacijama je poslodavac u obavezi da izda potvrdu o radu ukoliko zaposleni to zatraži. Međutim, zaposleni mogu da zamole poslodavca za potvrdu o radu u bilo kom trenutku. Tako to predviđa zakon (Čl. 330a Obligationonog prava). Pritom je važno znati da za tu molbu šefu ili šefici ne mora da se navodi razlog. U slučaju Vaše majke to znači sljedeće: ona ima pravo na potvrdu o radu tokom trajanja radnog odnosa da bi mogla da kompletira svoju prijavu za novo radno mjesto. Međutim, ona poslodavcu ne mora da saopšti razlog zbog kog joj je ta potvrda potrebna. Takođe je važno imati na umu da ne postoji pravo na redovno izdavanje potvrda o radu.

(Work, 16.6.23)

Probni rad: smije li se ponoviti dvaput zaredom?

Moja sestra je sa jednom agencijom zaključila tromjesečni radni ugovor. Nakon isteka tog perioda, firma u kojoj je radila zaposliće je na neodređeno. Ugovor o radu na neodređeno predviđa tromjesečni probni period. Da li ta firma smije da traži probni rad od nje, iako je ona već tri mjeseca radila za njih?

Gilles Sciboz: U normalnim okolnostima probni rad postoji samo u slučaju novog radnog odnosa između dvije strane. Ukoliko one sklope dva ugovora zaredom bez pauze između, ili sa kraćom pauzom, novi probni rad nije dozvoljen, pri čemu treba obratiti pažnju na to da neplaćeno odsustvo obustavlja uzajamne ugovorne obaveze, ali ne okončava sam ugovor. Međutim, ukoliko firma zaposli nekoga preko agencije, probni period je dozvoljen u slučaju da su ugovorne strane različite. To je slučaj kod Vaše sestre: iako ima ista zaduženja u istom preduzeću, probni rad je dozvoljen jer je u novom ugovoru druga ugovorna strana firma, a ne agencija.

(Work, 16.6.23)

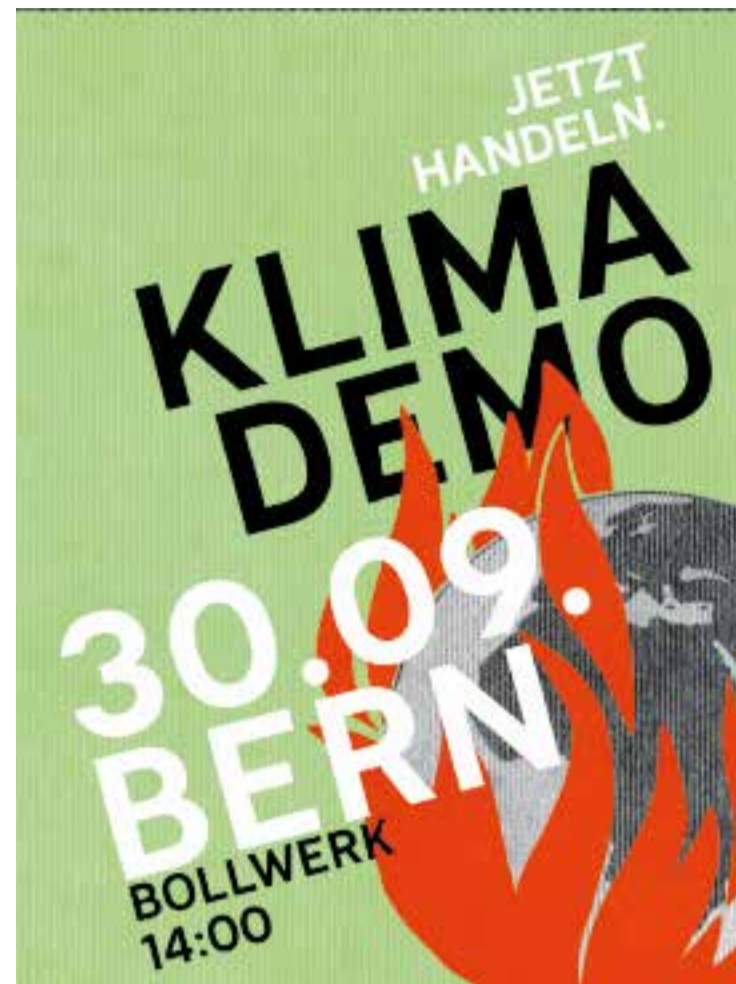
Svi na demonstraciju za klimu 30. septembra – za ekosocijalne promjene!

Katastrofalne posljedice klimatske krize sve su vidljivije. Time su prvenstveno pogođeni brojni radnici koji su izloženi sve višim temperaturama i sve ekstremnijim vremenskim prilikama. Potrebne su promjene u privredi i društvu koje su istovremeno i ekološke i socijalne, dakle ekosocijalne promjene: CO2 neutralnost uz pravednu podjelu dobrostanja, šansi i dobrog, održivog posla za sve.

Klimatska alijansa će 30. septembra od 14h zajedno sa brojnim osobama i organizacijama, sindikatima i pokretima organizovati demonstraciju za klimu u Bernu. Naravno, i Unia je tu. Dođi i ti!

Mjesto okupljanja:
14h ulica Bollwerk u Bernu.

Sindikati se sastaju kod restorana
Kapitel Bollwerk.
www.klima-demo.ch



Demnostracije za ekosocijalne promjene 30.09.2023 u Bernu

Konferencija «Učestvovanje umjesto izopštavanja»

Prevazilaženje prekarijata i rasizma solidarnom politikom okrenutom ka budućnosti

Desničarske partije već decenijama vode glavnu riječ u diskusijama o migraciji. Postigli su da se migranti i migrantkinje u javnosti prevashodno vide kao problem i opasnost po bezbjednost i dobrostanje. Ovaj diskurs prepun mržnje prema ljudima određuje djelovanje parlamenta i institucija: u kantonima se donose i sprovode odluke o sve manjim pravima.



Ovakva politika koja odbacuje ljude u bijegu, prekarno tretira osobe sa migrantskom pozadinom, osobama bez švajcarskog pasoša uskraćuje pravo na političko učestvovanje i deportuje one pogođene siromaštvom, veoma je opasna. Na ovaj način se stvaraju strah, nepovjerenje i nesigurnost, i to za sve ljude u našem društvu.

Mi solidarni ljudi želimo da se borimo protiv toga. Našom konferencijom «Učestvovanje umjesto izopštavanja!» pokazujemo kako treba da izgleda solidarna, progresivna i inkluzivna politika okrenuta budućnosti, i zahtijevamo to i od zvanične politike. U fokusu konferencije nalaze se teme «Sloboda kretanja umjesto granica», «Dostojanstvo i prava umjesto ilegalizovanja», «Ekonomsko i društveno učestvovanje», kao i «Političko učestvovanje». Grupe, organizacije i društveni pokreti umrežice se prije konferencije, predstaviti svoj način angažovanja za bolju migracionu politiku, i zajedničkom listom zahtjeva dati našoj borbi novi podsticaj.

U subotu, 23. septembra 2023. od 12-17h u Generationenhausu na trgu Bahnhofsplac broj 2 u Bernu.

Organizatori: Solidarnost bez granica, VPOD/SSP, Unia i Solinetze.ch

Prijave za konferenciju «Učestvovanje bez izopštavanja!» poslati na: sekretariat@sosf.ch se okrugli sto baviti ulogom sindikalnih organizacija i udruženja poslodavaca.

Kada: ponedjeljak, 23.10.2023, od 16h do 19.30h

Gdje: Unia, centralni sekretarijat, Bern (simultani prijevod na njemački, francuski i italijanski) Učešće je besplatno. Unia preuzima troškove putovanja osoba od povjerenja.

Više informacija na: bit.ly/47EnPVd